

BDP

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 20
Tarih: 13.10.2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Genel Bilgi Toplama (GBT) işlemlerinin uygulama ve mevzuatı hakkında Anayasa'nın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Hasip KAPLAN

Grup Başkanvekili

GEREKÇE

GBT, Genel Bilgi Toplama kelimelerinin baş harfleri. Fişleme olarak bilinen ve uygulaması 12 Eylül Darbesi öncesine kadar giden GBT nedeniyle özellikle Jandarmanın yol aramalarında keyfi olarak seçim konvoylarını durdurması, araması, milletvekillerinin de aralarında bulunduğu DTP konvoylarını engellemesi ile son günlerde sıkça, son olarak havaalanlarında GBT araştırması yapılacak, diye bir haberle gündeme geldi.

Uçuş güvenliği söz konusu olunca GBT'ye sorulacak. GBT, kuralları nedir, kim kayıtları tutar, Fişleme kaldırıldıysa, yeni fişleme nedir, kim neye istinaden yazar? Kırmızı, turuncu ve yeşil gibi renkleri hangi ölçütlere göre vardır? varsa ne anlama gelir? Bir vatandaş ilgili makama başvurup, fişinin fotokopisini alabilir mi? Maalesef 'Fişlenme' Türkiye'de neredeyse kanıksanma noktasına gelmiş çok tehlikeli bir olgu.

Sadece 1988 tarihi itibarıyla 'GBT/Genel Bilgi Toplama vb' yöntemlerle fişlenen vatandaş sayısının 4.800.000 kişi olduğu tahmin edilmekte ve bu fişleme bilgilerine göre; 1 milyon 700 bin kişinin güvenlik soruşturmalarında hayatlarının etkilendiği tahmin edilmektedir.

Kamu kurumları, 'sözde' kamusal yetkilerden yola çıkarak kendi vatandaşlarını fişliyor. İşte GBT bu fişleme yöntemlerinden sadece birisi. Güya yasal olanı... Bunun dışında başka kurumların da yasal olduğunu iddia ettiği fişlemeleri var. Bir de tartışmasız yasa dışı fişleme örnekleri var. Batı Çalışma Grubu fişleri, 1.Ordu Fişleri. Jitem fişleri, MİT fişleri, Genelkurmay istihbarat fişleri gibi.

Demokratik bir toplumda, devlet vatandaşını fişler mi? Bu fişler ne işe yarar? Bu fişleri, kim, nasıl kullanır? Türkiye'de bu GBT fişlemesi bir 'yönerge'yle yapılıyor. Adı, KİHBİ (Kaçakçılık İstihbarat, Harekât, Bilgi Toplama) Bilgi Toplama Yönergesi. KİHBİ Bilgi Toplama Yönergesi ise yayınlanmamıştır. Vatandaş, ülkesinde geçerli 'düzenleyici bir idari' işleme/dokümana ulaşamıyor. AB müzakere süreci reformları da etkili olamıyor. Devlet bazı şeyleri gizli yapıyor, vatandaşa hesap ve bilgi vermiyor.

Vatandaşın kaderi kolluğun algılama dünyasına bağlı kılınamaz. Aranan kişilerle, araçlarla ilgili bilgiler KİHBİ/GBT kartotekslerine/veritabanlarına kaydediliyor. Ayrıca kişilerle ilgili polisin hiçbir hukuki değer taşımayan çoğu zaman subjektif notları da işleniyor. Örneğin bir kişi, bir siyasi suçtan dolayı aklanmış olsa bile o kişinin bilgileri KİHBİ/GBT de tutulmaya devam ediliyor. Hatta haklarında hiçbir suç soruşturması olmamış, dava açılmamış vatandaşlarla ilgili bile "...örgütünün/örgütlerinin üyesidir, o görüşleri benimsemektedir..." türünden bilgiler bu kayıtlara işlenmektedir. Arama kayıtları ortadan kalkmasına, beraet ve takipsizlik kararlarına rağmen düşüm yapılmadığı için, binlerce vatandaş haksız olarak özgürlüğünden yoksun bırakılmaktadır.

2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni CMK'nun 90-99 maddeleri kolluğa yetki vermiyor. Bu yetki 'cumhuriyet savcılarına' aittir. Adli bilgilerle ilgili veritabanları ancak adli kurumlar tarafından tutulabilir. Üstelik Türkiye Devleti, UYAP adı altında dev bir yargı otomasyon projesine başlamıştır. Halen tüm yargı bilgilerinin tutulmaya başlandığı

bu sistem Adalet Bakanlığı/İdarenin kontrolünde ve yasadan yoksundur. UYAP'ın bağımsızlığa kavuşması yargıya bağlanması, yasal düzenleme yapılması sorunu var. Adalet Bakanlığı bu sistemin amaçlarından birisi de polisin tüm adli bilgilere bir 'tuşa' basarak ulaşmasıdır,derken kolluğun adli bilgilerle ilgili 'ayrı bir veritabanı' tutmasına gerek yoktur. Uygulamanın, uluslararası hak ve özgürlükler müktesebatı ile veri kaydı/işlenmesi müktesebatına aykırı olması da ayrı bir konudur.

Açıkladığımız nedenlerle vatandaşın en temel hak ve özgürlüklerinin ihlaline yol açan, keyfi takdiri uygulamalara kapı aralayan GBT/FİŞLENME konusunda bir meclis araştırması açılması ve komisyon kurulması yarar bulunmaktadır.